

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

кафедра іноземної філології та бізнес-комунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав Штанько
"30" _____ 2024 р.

**МЕДІАОСВІТА ТА МЕДІАКУЛЬТУРА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	«Англійська мова (переклад)»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська

**Івано-Франківськ
2024**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри іноземної філології
та бізнес комунікацій
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Розробниця
к. пед.н., доц. кафедри іноземної філології
та бізнес комунікацій

Інна САХНЕВИЧ

УЗГОДЖЕНО

в.о. гаранта ОПП/ОНП

Василь БОЙЧУК

Завідувач кафедри

Василь БОЙЧУК

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова Науково – методичної ради
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 5 від 30 серпня 2024 р.

Ярослав ШТАНЬКО

e-mail	innasakhnevych@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра перекладу та філології 313
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/inna-sakhnevych-k
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4946

ВСТУП

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Медіаосвіта та медіакультура» відноситься до групи вибіркових дисциплін професійної підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Англійська мова (переклад)» спеціальності 035 «Філологія».

В умовах сьогодення медіаграмотність – центральне завдання, яке має бути вирішено для того, щоб обмежити негативний вплив медіа на людей і суспільство, а також забезпечити конструктивне використання медіа. Усі суспільні підсистеми дедалі більше медіатизуються, в тому числі й інституції освіти та виховання. Виховання без медіавиховання сьогодні неможливе, як і освіта без медіаосвіти. Спілкування у ділових колах, обізнаність щодо останніх подій у тій чи іншій професійній галузі індустрії також потребують навичок ділового англійського спілкування, котрі водночас можуть стати підґрунтям для стрімкого кар'єрного зростання цілеспрямованого, амбітного філолога-перекладача.

Мета навчального курсу: формування медіакультури особистості майбутнього фахівця (філолога) в середовищі значущих для неї спільнот, а саме навчальних і виробничих колективів, малих груп, родин тощо.

Завдання курсу: сформувати у здобувачів практичні вміння та навички оцінки медійного процесу, навички критичного мислення, культуру споживання медійного (та медіаосвітнього) продукту та вміння орієнтуватися у новому мультимедійному (інформаційному) просторі, особливо в умовах воєнного та повоєнного періодів в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ✓ як ефективно шукати, опрацьовувати та критично аналізувати інформацію з різних медіаджерел, у т.ч. медіаосвітнього спрямування;
- ✓ засади і технології створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами;
- ✓ основні принципи використання інформаційних і комунікаційних технологій за умов сьогодення: воєнного та повоєнного стану в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

уміти:

- ✓ Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- ✓ використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Медіаосвіта та медіакультура» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Англійська мова (переклад)», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» “30” червня 2019 року).

Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	РН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	4		
Семестр	8		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	- (в годинах)	- (в годинах)
	практичні	30 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		60 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен 30 (в годинах)		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст практичних занять

Тема 1. Актуальність медіаграмотності сьогодні в умовах воєнного стану в Україні і в світі. Основні поняття медіаосвіти: медіаграмотність, медіакомпетентність, медіакультура, критичне мислення, інформаційна й цифрова грамотність. (2 год.)

Питання для самостійної роботи: Словник медіаграмотного фахівця. (2 год.) [2, 3, 8, 32].

Тема 2. Розвиток медіаосвіти в світі і в Україні. Актуальність використання медіаосвітніх засобів у навчальному процесі. (4 год.)

Питання для самостійної роботи: Стратегія Міністерства культури та інформаційної політики України з розвитку медіаграмотності – презентація на період до 2026 року: аналіз. (2 год.) [3,11].

Тема 3. Цифрові загрози і виклики: як почуватися безпечно в сучасному медіапросторі. (16 год.)

1. Проблема маніпуляцій: як маніпулюють нами в соціальних мережах: Facebook, YouTube, Google, Viber, Telegram, Вікіпедія – загальний огляд. конфлікти в соцмережах. [1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 14, 26, 27].
2. Проблема залежності медіаконтенту від власника медіа. Політична та комерційна джинса. [2, 5].
3. Проблема неправдивої інформації у соціальних мережах: дезінформація в новинному контенті: маркери та методи розпізнавання. Клікбейт та токсичні заголовки. [2, 5, 15, 16, 17, 18, 19, 23].
4. Фактчекінг як основа протидії пропаганді та фейкам. [2, 5, 29, 30, 31, 32].
5. Проблеми дискримінації, ксенофобії та мови ворожнечі в соціальних мережах. [2, 8].
6. Проблеми булінгу та кібербулінгу в соціальних мережах. [2, 6].
7. Як безпечно користуватися гаджетами і споживати інформацію. Як не стати овочем (відеолекція). [2, 5,6,13].

Питання для самостійної роботи:

1. Види неправдивої інформації: дезінформація, малінформація, місінформація. (2 год.) [5].
2. Як безпечно знаходити інформацію в економічній та політичній сферах. (2 год.) [5].
3. Як безпечно існувати в сучасному інфопросторі: корисні поради. (2 год.) [2, 3, 5].
4. Дитячі самогубства: аналіз хайпу, який налякав батьків. (2 год.) [21].

Тема 4. Медіаосвіта під час війни. (4 год.)

1. Як російська пропаганда виховує українських дітей і перетворює їх на росіян. [22, 32].
2. Як використовують ЗСУ у маніпуляціях. [5, 25,32].
3. Інформаційна гігієна під час війни. [12, 28, 32].

Питання для самостійної роботи: 10 головних правил інфогігієни. (2 год.) [5, 28, 32].

Тема 5. Медіаігри-тренінги. Підсумкове тестування. (4 год.)

1. Гра «Не дай себе обманути»
2. Гра «Шахрайські схеми»

Питання для самостійної роботи: підготовка до підсумкового тестування. Робота зі словником. (2 год.) [1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8].

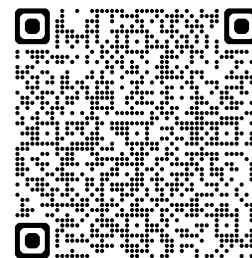
Зміст самостійної роботи здобувачів**Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:**

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	82
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	36	38
Підготовка реферативних доповідей	4	4
Підготовка до поточного контролю	4	8
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16	32

ПОЛІТИКА КУРСУ

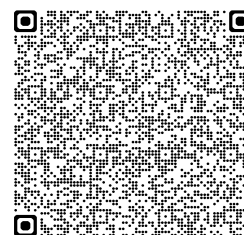
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

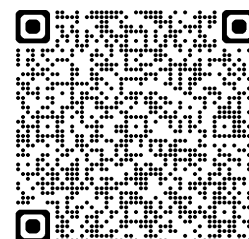
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

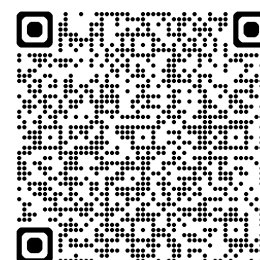
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з дисципліни «Медіаосвіта та медіакультура» (семестрового екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силябусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі практичні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

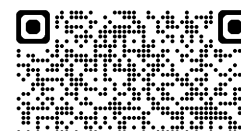
4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за

[покликанням](#).¹ “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

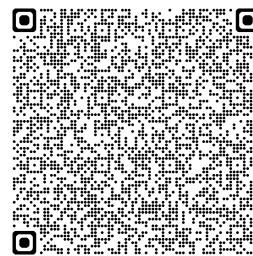
б) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, проте дозволено пошук необхідної інформації у соціальних мережах згідно з навчальною метою дисципліни «Медіаосвіта та медіакультура». Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами дисципліни «Медіаосвіта та медіакультура»). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту, групу в Телеграмі та сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).² Під час вивчення навчальної дисципліни “Медіаосвіта та медіакультура” студентам надається можливість перезарахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітній платформі Prometheus, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1	Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям? https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIA_L101+2022_T3	✓ Проблема маніпуляцій: як маніпулюють нами в соціальних мережах: Facebook, YouTube, Google, Viber, Telegram, Вікіпедія – загальний огляд. конфлікти в соцмережах.

¹ визначається політика використання ШІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

² визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Як безпечно користуватися гаджетами і споживати інформацію.
2	<p>Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні. https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+I101+2021_T3</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Проблема маніпуляцій: як маніпулюють нами в соціальних мережах: Facebook, YouTube, Google, Viber, Telegram, Вікіпедія – загальний огляд. конфлікти в соцмережах. ✓ Проблема залежності медіаконтенту від власника медіа. Політична та комерційна джінса. ✓ Проблема неправдивої інформації у соціальних мережах: дезінформація в новинному контенті: маркери та методи розпізнавання. Клікбейт та токсичні заголовки. ✓ Фактчекінг як основа протидії пропаганді та фейкам.
3	<p>Дезінформація: види, інструменти та способи захисту https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+DISINFO101+2021_T2</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Види неправдивої інформації: дезінформація, малінформація, місінформація. ✓ Як безпечно знаходити інформацію в економічній та політичній сферах. ✓ Як безпечно існувати в сучасному інфопросторі: корисні поради.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання ³	<u>Метод навчання</u>	Метод оцінювання
--	-----------------------	------------------

<p>РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>РН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.</p>	<p>практичні (усне і письмове виконання практичних завдань під час занять, перегляд відеоматеріалів; індивідуальні та групові вправи, мозковий штурм, дискусія)</p>	<p>Усне опитування тестовий контроль, екзамен</p>
--	---	---

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

<i>Вид</i>	<i>Зміст⁴</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи				
	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи		40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється

«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁵

Критерії оцінювання⁶ (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E

⁵

⁶

Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Вальорска М. Агнешка. Діпфейк та дезінформація : практичний посібник пер. з нім. В. Олійника. К. : Академія української преси, Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
2. Войтович Н. О., Імбіривська-Сиваківська Л. А. Медіаграмотність: технології і практичне застосування/ За заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси. 59 с.
3. Зюсс Даніель, Ламперт Клаудія, Трюльціш-Війнен Крістіне. Медіапедагогіка: навчальний посібник. пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника/за заг.ред. В.Іванова. Київ:Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 300 с.
4. Мисишин Анна. Посібник для творців контенту для виявлення та протидії російській пропаганді в новітніх технологіях. Інститут Інноваційного Врядування, 2024. 34 с.
5. Мороз Оксана. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків: Віват, 2021. 208 с.
6. Почапська О. І. (Не)безпека в цифровому світі. Навчальний посібник / Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 59 с.

Додаткова література

7. Лісневська Аліна. Дезінформація в новинному контенті: маркери та методи розпізнавання. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2019. Випуск 45. С. 60–66.
8. Степанова Н. М. STOP-стереотипи: методи їх подолання в українському суспільстві. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 61 с.

9. Сахневич І., Тимків Н. Педагогічні умови упровадження медіаосвітніх технологій у процес онлайн-навчання: фейкова інформація як виклик сьогодення. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного пед. університету ім. І.Франка. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип.49. Том 2. С. 158-164.
10. І. Сахневич, Н. Гасюк, О. Богайчук. Використання англomовного медіаконтенту ютуб-каналів майбутніми філологами у ЗВО. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І.Франка. 2023. Вип.69.Т.3,С.239-246.

Електронні інформаційні ресурси

11. Стратегія Міністерства культури та інформаційної політики України з розвитку медіаграмотності – презентація на період до 2026 року URL: https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Ffilter.mkip.gov.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2024%2F06%2Fthe-strategy-of-the-ministry-of-culture-and-information-policy-of-ukraine-for-media-literacy-development-until-2026.pdf&h=AT3VtstDCbMZW0GmRQDbBHKIH197NjNKI6uL12ilHPzt_0-He9hVoeeli_n89YT7wJyzQxLO9O8diUPa8HFDQjOFEUG2N3U1HuAN5qb5oqWVXCjVOOfQDmySr9M6kKJeuY81ALd3Q1pu-rgUJFVg&__tn__=-UK-R&c%5b0%5d=AT1QXD9-_kvq4JGkKI-iutKsmFvc-Тур8cZRxRjIkYhFc8UEQiF69h0sGsT6-qBgAleZfnEPH8g5IoCC1-Qpf-z--Nx68WsLidEtZSHClpxALl2MM-y89MuDgUWDz-l9wKd-6IK70v4i-RoalizIZXLkvmY (дата звернення: 24.06.2024).
12. Оксана Мороз. Інфогігієна під час війни. Лекція від «Як не стати овочем» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=54lBrf9Fkww> (дата звернення: 20.06.2024).
13. Оксана Мороз. Як не стати овочем. Лекція від маніпулятора-практика. URL: https://www.youtube.com/watch?v=NEWuOxK2S_w (дата звернення: 20.06.2024).
14. Оксана Мороз. Чому не варто читати ТРУХУ. 10 причин як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=aiu6Cm-Snko> (дата звернення: 23.06.2024).
15. Оксана Мороз. Фабрика новин, 24 канал, ТСН: як інформаційні канали подають новини. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4ZJDKhMTcV0> (дата звернення: 24.06.2024).
16. Оксана Мороз. Лачен пише, Труха, 24 канал, Геращенко: як висвітлюють новини популярні джерела. Як не стати овочем. URL: <https://www.facebook.com/inforules/videos/772126321223208/> (дата звернення: 24.06.2024).
17. Оксана Мороз. Як українців “заколисують” хорошими новинами. Як не стати овочем. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_Ii1yz-zr7Y (дата звернення: 21.06.2024).

18. Оксана Мороз. Навіщо думати, коли є YOUTUBE: екстрасенси, конспірологи та інші небезпеки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hQ2qFLAyb4c> (дата звернення: 19.06.2024).
19. Юлія Лавришин. Такий зручний, але небезпечний: неприємна правда про телеграм. URL: <https://ms.detector.media/kiberbezpeka/post/33803/2023-12-21-takuu-zruchnyu-al-e-nebezpechnyyu-nepryiemna-pravda-pro-telegram/> (дата звернення: 22.06.2024).
20. Оксана Мороз. Чим шкідливі новини з телеграм-каналів. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wdab-G7n8w8> (дата звернення: 20.06.2024).
21. Оксана Мороз. Дитячі самогубства. На холодну голову аналізуємо хайп, який налякав батьків. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=75oyQXKgrZw> (дата звернення: 20.06.2024).
22. Оксана Мороз. Як рф перетворює українських дітей на росіян. Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=haMsXXWRvnU> (дата звернення: 22.06.2024).
23. Оксана Мороз. "Срачі" у соцмережах. Навіщо вони українцям і які можуть мати наслідки? Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fFkq74Woyfg>, URL: <https://glavcom.ua/columns/yiriibogdanov/srachi-v-sotsmerezkhakh-dlja-choho-vo-ni-potribni-ukrajintsjam-934881.html> (дата звернення: 25.06.2024).
24. Оксана Мороз. Як російська пропаганда виховує українських дітей. Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HZIIL2uLnf0>, <https://ms.detector.media/trendi/post/32164/2023-06-13-dity-geroi-abo-yak-rosiyska-propaganda-zmalku-vchyt-romuraty-za-rodinu/> (дата звернення: 25.06.2024).
25. Оксана Мороз. Як військових використовують у маніпуляціях. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Ssr2Ne8aeF0> (дата звернення: 21.06.2024).
26. Стельмашов А. З.М.І.: засоби маніпулювання інформацією. URL: <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/10579/2011-01-15-zmi-zasoby-manipulyuvannya-informatsiieyu/> (дата звернення: 25.06.2024).
27. Оксана Мороз. Маніпуляції вірою і віра в маніпуляції. Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=V0kRoedN09A> (дата звернення: 25.06.2024).
28. Оксана Мороз. 10 головних правил інформаційної гігієни | Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qGVRK4cOCsg> (дата звернення: 21.06.2024).
29. Оксана Мороз. Іноземні ЗМІ також маніпулюють. Як вирізнити погані західні медіа. Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hFNlrUgLP0> (дата звернення: 26.06.2024).
30. Оксана Мороз. Чому не можна вірити анонімним джерелам. Як не стати овочем. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ndbZCp740Lg> (дата звернення: 26.06.2024).
31. Леончук М. Не вірити анонімним джерелам інформації. URL: <https://detector.media/lysty-do-spilnoty-dm/article/221296/2024-01-03-ne-viryty-anonimnym-dzherelam-informatsii/> (дата звернення: 26.06.2024).

32. Детектор медіа: Що не так? Медіаграмотність. Маніпуляції в медіа. YouTube Shorts. URL: <https://www.youtube.com/@videoDM> (дата звернення: 26.06.2024).